

SLOVENE

Insertati:
Enostolpna petliversta (74 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat " 15 v
za trikrat " 13 v
za večkrat primeren popust.

Poročna osančila, zahvalne, smrtne št.:
enostolpna po tversta po 2. vin.

Poslano:
enostolpna petliversta po 40 vin.

Izba je vsak dan, izvzemši no-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne banke avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Ko sem se bil vrnil v ognjeno črto, sem bil priča majhni taktični umetnosti. Neka straža je bila namreč ravnokar javila, da se bliža sovražna patrولا našim postojankam. Ni se zapovedalo streljati, marveč pustili so jih, da so prišli mirno do naših žičnatih ovir. Poročnik M. spleza urno na streho strelskega zaklona in opazuje nekaj hipov slučaj. Nato pokliče enega svojih najboljših podčastnikov ter ga z nekoliko mož odpošle proti Italijanom. Pri tem se je govorilo malo. Četovođa je takoj razumel, kaj mu je storiti. Poročnik M. pa je segel po puško ter v počasnih premorih oddal natančno pet strelcov. Niti ene kroglo več kakor je bilo potrebno.

protestno gibanje v čuvstvih vseh mirno in nepristransko mislečih nevtalcev. Z uradnimi neokretnimi opravičalnimi poizkusi je hočejo zadušiti v kali.

Laž, da plapolala italijanska trobojnica na Col di Lana, se je držala do danes, ko so pripelzali na goro nevtalni dopisniki in so opisali, kar so videli, da vojna poročila italijanskega vojnega vodstva napačnih obvestil svojih po hvali blepečih podvoditeljev ne bodo širila dalje.

Laž o upravičenem in o potrebnem obstreljevanju Gorice se še ravnotako ponavlja v uradnih poročilih generalnega štaba, da ustvarijo temelj upravičenosti nadaljnjim nasilnostim. Poročilo generalnega štaba 18. novembra poroča: »Dognalo se je, da so oddali iz bližine mesta in celo iz mesta samega veliko strelcev vseh kalibrov na naše postojanke.« Dne 19. novembra se je izvajalo: »Naša artiljerija je obstreljevala goriske vojašnice in se borila s številno sovražno artiljerijo na višinah vzhodno od mesta in v sadnih nasadih in vrtovih, ki meje z mestom.« Navedeni podatki italijanskih uradnih poročil namenoma potrjujejo dejstva. Naše baterije niso razvrščene v mesto, kar je sovražniku dobro znano. Goriske vojašnice so že koncem majnika in začetkom junija večinoma razstreljene in se od takrat ne nahajajo več vojaki v njih.

Dne 18. pričetno in 19. ob isti uri nadaljevano obstreljevanje mesta Gorice ni v nikakršni skupnosti z dozdaj običajnim bojem proti našim baterijam in vojaškim zgradbam. Dognalo se je, da so zdaj obstreljevali hiše tudi s 30-5 cm krogli. Popolnoma izmišljeno je po Cadornu poročano obstreljevanje čet, ki naj bi enkrat plezale od Soče v postojanke na zahodnem bregu, drugi naj bi se pa bile zopet najhitreje umaknile v Gorico.

Prepustiti se mora sodbi vsakega brava, če more zadeti italijanska artiljerija ob obstreljevanju »višin« mesto samo z več tisoč krogli.

Lahi obstreljevali Gorico, ker »bivajo v njej le še Slovani«.

Lugano. »Corriere della Sera« razpravlja temeljito o obstreljevanju Gorice po italijanski artiljeriji. List izvaja: Glavni vzrok obstreljevanja je, ker bivajo v Gorici le še Slovani, italijanski prebivalci so pa itak že zapustili mesto. Uničenje je zato upravičeno. Poleg tega leži Gorica v obsegu sovražnega ognja, italijanska artiljerija je morala zato s strateškega vidika prehiteti sovražnika z uničenjem mesta.

Italijanska cenzura.

Lugano, 22. novembra. (Kor. ur.) Po tem ko so javnosti zamolčali že zračni napad na Benetke dne 18. t. m., je sedaj cenzura odredila, da se v bodoče ne smejo objavljati nobena poročila o zračnih napadih na mesta in o potopitvah ladij, razun če se to od uradne strani želi.

Kako naši odbijajo Lahe.

Praporščak D. opisuje lastni napad v gorovju takole: Italijani so prišli z veliko premočjo. Cel bataljon je napadel dva naša voja in že se jim je posrečilo, da so se ustali v naših strelskih jarkih. Zbral sem svoje ljudi in ko je došla še druga rezerva, smo napadli Italijane in v 5 minutah je bila postojanka zopet v naših rokah.

Prejšnje dni so Italijani že dvakrat prišli v velikih množicah. — Sedaj imamo že dva dni mir. Videti bi morali, kako gre pri nas. V petih dneh je padlo najmanj 20.000 artiljerijskih izstrelkov. Že pokopane vojske so vrgle granate iz zemlje na nas, nato smo bili sami zasuti in tako je šlo naprej. Italijani so pa morali to drago

Naš četovodja je bil med tem pritekel italijanski patroli, ki je bila od nas oddaljena kakih 500 korakov, za hrbet. V sled dobro namerjenih strelcev ni mogla naprej, in ko je padel vodnik, se je prestrašeno okrenila, da bi zbežala nazaj, a tedaj so jo naši zagrabili, hladnokrvno razorožili in ujeli. Pogledal sem na uro. Ves prizor: odkar je opazovala naša bila naznanila dohod sovražne patrole, do tedaj, ko so ujeti Italijani korakali mimo naše žičnate ovire, je minulo ravno šest minut. Težko ranjenega vodjo pa je morala naša sanitetska patrola prinesiti na nosilnici. Bil je čisto mlad poročnik, ki je bil gotovo šele nedavno imenovan. Vključ zdravniški pomoči je kmalu umrl. Ostali trije ujetniki pa so si prižgali cigarete.

Ta neznan, majhni dogodek je značilen za našo bojno pripravljenost, je tipičen zgled za to, kako točno deluje naš vojni aparat. Kakor se zdi, so Italijani to že tudi spoznali. Ravno ko pišem te vrstice, enajsti dan vojne, strelja italijanska artiljerija v slepem besu na hiše krog ležečih vasi, ki so itak že večinoma porušene, dočim pehota živahno in slepo strelja iz jarkov, očitno brez cilja in namena. Parturijunt montes, nascitur ridiculus mus.

Tako hodiš tu kakor po ulicah velikega mesta, ravnojač se po svetlih napisnih tablah in kašipatih posameznih čet in pri tem minaj nikoli pravega čula za to, da-li si napravil dolgo ali kratko pot. Cele

plačati. Pred mojo postojanko (okoli 100 metrov) leži še nad 100 Italijanov, čeprav smo jih že 36 pokopali. Celo pobojne je posejano in že se je pričel razširati neprijeten mrtvaški duh...

Bosanski junaki.

Profesor Lovrić poroča v »Jedinstvu«: 8. novembra. Dočim je v mnogih odsekih vladal popoln mir, so italijanski topovi bruhalo ogenj proti C. D. višine 362 in Z. Popoldne je sovražnik jurišal na P. Naši vrli Deutscheistri so mu pokazali, da tu nima kaj iskati. Ko so videli, da tu nimajo sreče, so poizkušali Italijani pri Z. Tu so naleteli na fese, katerih se strašno boje. Trikrat so izdajalci zurišili na naše Bosance, trikrat so si okrvavili glavo, ne da bi bili le količkaj dosegli. Saj kako naj Bosna popusti Italiji? Bosanec je junačina kakor njegovi bratje, ki branijo Sočo. Naj navedem samo dva primera. Cetovodja M. iz Bihaća dobi povelje, da se z osmimi možmi popne na neki vrh in da naši bateriji znamenje, da ustavi ogenj. Komaj je četovodja došel na določeno mesto, ko se navali nanj in njegove ljudi kakih trideset Italijanov. Začne se grozen boj; šest tovarišev mu je že padlo, on pa se skupno z zadnjimi še vedno bori za zastavo in življenje. Med tem pride pomoč; kar je bilo še živih Lahov, so se rešili z begom, naš M. se pa z zastavo v roki s svojim tovarišem srečno vrne k svojim. Na D. je M. z nekim narednikom prvi skočil na sovražne strelske järke. Njegov zgled je potegnil za seboj tudi druge, uspeh njihovega napada pa je bil ta, da so se vrnili v svoje strelske järke s 17 Italijani in eno strojno puško. Na prsih tega junaka se blišči zlata in velika srebrna svetinja za hrabrost.

Tudi podčastnik D. iz Novega v Bosni je prvi skočil na italijanske strelske järke. Za njim so pohiteli ostali junaki. Naskok je divno uspel, pa tudi plen je bil obilen: 2 italijanska majorja, 13 častnikov in nekoliko stotin vojakov je padlo našim v roke. Njega dičita dve svetinji za hrabrost: velika in mala srebrna.

Na K. popoln mir. Čudo božje! Cadorna bo gotovo poročal, da mu je sneg posel zaprečilo.

Proti ostalim našim postojankam se tu in tam razceperi sovražno topovje, drugače nič posebnega.

Marijin oltar pod zemljo. — Božje varstvo. Dopisnik zagrebških »Novin« javlja iz Gorice 15. novembra:

Predčerašnjim nam je padel na polju slave nadporočnik Cervellini. Danes je bil njegov pogreb. Prišlo je nad 20 častnikov, da mu izkažejo zadnjo čast. Videl si, kako mu od vseh strani polagajo cvetja na grob. Naš Marij je bil junak v borbi. Vsi so ga ljubili; bil je lep mladenič in v petju drugi Orfej. Kolikokrat je še pred pol letom zabaval v Tuzli svoje prijatelje s petjem! Pa tudi tuzlansko cerkev je nekaj kratov »Ave Marija« napolnil s svojim glasom. Zares: vzoren častnik, krasne postave in krasnega glasu, vzor družabnosti. Završil je svoje življenje kot vzor junaštva: padel je v naskoku na Kalvariji. Večni mu pokoj!

Iste dne sem videl, ko so nesli s Kalvarije stotnika Heyerja. »Kako je, gospod stotnik?« Nič odgovora. Poleg njega je bila eksplozivna bomba in onesvestil se je; bil je zelo ljubljen od svojih vojakov in prav kristjan. V svojem tunelu je dal zgraditi oltar in postaviti nanj sliko nebeske Gospe. Tu so vojaki vsak dan molili. Kakšenkrat je prišel tudi duhovnik in jim čital sv. mašo. — Ko so stotnika slatili, opazim na njegovem vratu svetinjo nebeske Gospe. Zvečer sem ga obiskal v bolnišnici in mu gre že na bolje.

ure moreš hoditi, ne da bi našel kak konec, vedno po križem križički vodeti jarkih, mimo kašipotov, telefonskih postaj, žarometov, postojank za strojne puške, mimo straž in opazovalšč, vse in vsak v svojem obmejenem delokrogu s svojo posebno določbo. In tu se ti zdi, kakor bi bil v podzemeljskem mestu, v čisto novi deželi. Gori še zelen polja, stoje hiše, ceste in pota vodijo med njimi, a o vsem tem tu doli ničesar ne slutiš. Tisti pa, ki so še pred meseci živeli tu gori v svojih hišah in obdelovali svoja polja, niso ničesar vedeli o moči teh tal, ki se sedaj orjejo z mečem, v katera piše delo in junaštvo svoje čarovne pismenke in v katerih zlato dozorava seme svetovne zgodovine. Da, kraljestvo dela je v teh jarkih, in to delo bo zmagovalo! Neprodorna veriga žičnih ovir zapira sovražniku dohod k našim jarkom. Te ovire so pa le kakor simbol moči, ki preži za njimi na straži. In ta simbol se ravnotako močno javlja v žičnem povezku telefonskih mrež kakor v reflektorju nočnih žarometov in v gromenju težkih topov. Skriva se v majhnem in neznanem kakor v velikem in orjaškem. Nenadno čutimo, kako se vjemajo koleša in združuje vse v mogočno skupnost. V vsaki strelski lini, v vsakem opazovalcu vidimo samo primer za orjaški celokupni uspeh in naenkrat vemo, kdo je vse to ustvaril: organizacija, delo.

Ko se vračam domov, premišlujem, kako mnog častnik — seveda tudi navaden vojak — nosi na vratu Marijino podobo. V tem prileti krogla, zabrni mi komaj dva prsta daleč mimo glave, udari v zid ter se odbije nazaj name. »Bog je, ki varuje,« pravijo vojaki in jaz tudi. Niti pekel ti potem ne more ničesar, kamo li krogla! Pa naj se zgodi božja volja. »Samo ne daj Bože, izgubiti duše!« — to slišiš od vsakega vojaka. S tem geslom hladnokrvno plane v najlutejšo borbo.

Toda čas ubije vojaka. Ni bitja na tem svetu, ki bi več pretrpelo, nego ubogi vojak v vojski. Dan in noč v ognju, na dežju, v blatu do prsi. Kadar pridejo s Kalvarije, ni spoznati v njih človeških bitij, toliko je blata na njih. Ravno zato jih človek še toliko bolj ljubi in spoštuje.

V bitki je gorje in troljenje nepopisno. Jama pri jami od granat in min, jarki polni vode, tema kakor v rogu. Večkrat se čez glavo ogreznje v to močvaro. Ali pa znova prileti granata in te živega zakoplje. Kakšenkrat se posreči tovarišem poleg tebe, da te izvlečejo, toda prileti nova granata in zakoplje tudi nje. Kakor sem rekel: Nepopisno je in ostane, kar prenaša naše moštvo naravnost junaško. Ne da se premagati ne ognju, ne vremenu. Zato zmagujemo in bomo zmagali!

Švedsko poročilo o našem Col di Lana.

Dunaj. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Švedski polkovnik Ackermann je brzojavil vojnemu tiskovnemu stanu 22. t. m. s Tirolske povelje: Osebnost sem dognal, da pripada Col di Lana Avstrijcem in da so ga danes obstreljevali Italijani. — Ackermann.

Veliki govor laškega pravosodnega ministra.

Lugano, 22. novembra. (Kor. ur.) Laški pravosodni minister profesor Orlando je v navzočnosti ministrskega predsednika Salandra in odposlaništev sčilijskih občin govoril v gledališču v Palermu svoj napovedan govor. Sklep Italije za vojsko je poizkušal opravičiti s splošnih pravnih vidikov. Avstrija je naravna sovražnica Italije in je metodično zatirala italijanske pravice. Samoljubje je dovedlo Italijo, da je s sovražniki svojih sovražnikov najpristranejša solidarna, ker Italija ne more zmagati, če tudi ne zmagaajo njeni zavezniki. Italija hoče skupni stvari vse žrtvovati, seveda le po prostem (?) in spontanem presojanju primernosti vpoštevajoč potrebo skupnega rednega postopanja zaveznikov. S tega stališča presoja Italija tudi sodelovanje ali nesodelovanje na Balkanu. Vsi stanovi in vse stranke v Italiji morajo držati skup in se možato upirati vsem neorilicam. Med mnogimi drugimi težavami je premagala vlada tudi, da se postopa s papežem kakor se spodobi. Za

Vojaške zadeve.

+ Odlikovanja. Njega Veličanstvo je izvolilo podeliti milostno: vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo nadporočniku Robertu Cocianci, pp. št. 7. — Duh. zaslužni križec 2. razr. na belo-rdečem traku kuratu v rez. Benna Kobal, pp. št. 47. — Najvišje pohvalno priznanje štabnemu zdravniku dr. Gustavu Altschul, pp. št. 97; asist. zdravniku v rez. dr. Edmundu Maliva, pp. št. 47; polk. zdravniku dr. Vladimiru Ferlan, lb. št. 8; nadporočniku Richardu Panek, bpp. št. 27; nadzdravniku dr. Alfredu Keiter, pp. št. 47. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje naredniku Gams, pp. št. 97; računovodji Francu Štambader, pp. št. 97. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje četovodji Petru Badan'ak, pp. 79; desetniku Petru Barišič, pp. št. 79. — Armadno vodstvo je podelilo hrabrostno svetinjo poročniku v rezervi Alojziju Lukman, pp. št. 97; srebrno hrabrostno svetinjo 1. reda nar. Mihaelu Gerkman; četovodji Andr. Oblaku; pešču črnovoj. Jožefu Prepeluk in častn. slugi Antonu Snaj pri pp. št. 17; bronasto hrabrostno svetinjo nar. Alojziju Bohincu in Matiji Štefe; četovodji Francu Eppich in Petru Jenko; korp. Antonu Habjan; Mihaelu Janželj, Ivanu Karič, Mihaelu Kozjak, Antonu Krabelšek, deset. Francu Dečman, Josipu Mlakar in peščem Matiji Abl, Frid. Bajc, Francu Berčon, Antonu Borstner, Karlu Dolinar, Mateju Drobne, Cirilu Hafner, Alojziju Jaunikan, Ljud. Islaker, Francu Kərbina, Francu Kmet, Antonu Kovačič, Viktorju Kozina, Viktorju Kurat, Francu Ločniškar, Jos. Lužar, Antonu Maček, Francu Miklavčič, Tomažu Popit, Josipu Bedenšek, Ivanu Rodnik, Jos. Skufca, Vikt. Schlesinger, Francu Vilfan, Ivanu Žičkar in Jos. Zore, pri pp. št. 17.

Vojaški zaslužni križec III. reda z vojno dekoracijo je podelilo Nj. Veličanstvo etajn. post. poveljn. majorju Ivanu Almaj in Gorici; ritmojstru grofu Berchtoldu, drag. p. št. 17. — Duhov. zaslužni križec II. reda na belo-rdečem traku vojnemu kuratu Rihardu Zajc, pri 28. div. pov. — Izjavilo Najvišje pohv. priznanje poročniku Oskarju vitezu Meklem, pp. št. 47; črnovoj. asist. zdravniku dr. Ervinu Lazar v bolnišnici v Grody; srebrni zaslužni kri-

Italijo pomeni že zmago, ker se njena armada sploh vojskuje (?) in ker narod prenaša žrtve in bolečine. Posest Rima je stal Italijo veliko manj, kolikor stane danes malo štirijaskih metrov puste kraške zemlje. Sovražnik priznava zmago Italije in lastno napredujočo izčrpanost (?) v vojski, ki izpušča svoje sovražstvo in svojo perfidno besnost na tiste, ki se ne morejo braniti, ki zavratno vporablja italijanske znake, postopa nečloveško s sanitetnimi napravami, ki uničuje umetnosti, ki obstreljuje odprta mesta in ki potaplja ladje (!). Sovražnik hoče Italijo z najneupravičljivimi delikti preplašiti. Italija se pa bo šele prav prepojena s sovražstvom in žejna maščevanja vojskovala do zadnjega centesima in do zadnje kaplje krvi, dokler ne ukroti »sovražne zveri«.

Lugano, 22. novembra. (Kor. ur.) Italijansko časopisje presoja Orlandov govor precej hladno, dasi priznava njegovo govorniško vrednost. Orlandovi ožji prijatelji, ki cenijo njegove zasluge, da se je pričela vojska in ker ji je izposloval, da je kralj sprejel Garibaldija, ko se je vrnil iz bojev v Vogezih, se trudijo prikriti svoje razočaranje, ker se ni napovedala vojna Nemčiji, ne pridružitve londonski septemberski pogodbi in ne ekspedicija na Balkan. Da prikrijejo razočaranje, naglašajo, da je pravno in praktično iste vrednosti Orlandova izjava o skupnosti Italije s trospozorazumom in o nemožnosti osamljenega miru Italije. »Tribuna« in »Idea nazionale« pa naglašata, da ne zadošča solidarnost s trospozorazumom, če Italija sebi ničesar ne pridobi. Katoliška »Italia« se izraža v istem smislu in graja, ker propoveduje Orlandov sovražstvo kot vodilno silo vojske in pristavlja, kakor tudi »Osservatore Romano«, da se Orlandovo slavljenje garancijske pisarne ne more sprejeti brez pridržka. »Avanti« opozarja, da je bil Orlandov govor prazen.

Hujskanje v Italiji na vojsko proti Nemčiji.

Lugano, 22. novembra. Včeraj je izšla v Rimu prva številka novega tednika vojnih strank, ki zahteva, naj se napove vojska Nemčiji, ki se vojskuje itak proti Italiji na kopnem in morju in ki je v še večji meri dedni sovražnik Italije kakor Avstrija.

Italija pristopila k londonskemu dogovoru.

London, 22. novembra. (Kor. ur.) Reuter poroča iz Pariza: Iz Rima se brzojavlja, da je Italija pristopila k dogovoru, da ne sklene nobenega posebnega miru.

Zgorele vojaške obleke.

Lugano, 22. novembra. V nekem osamljenem poslopju v Aleksandri, v katerem je bila zalogo vojaških oblek, je zgorel večji del od 60 vagonov iz Angleške došle spodnje obleke za vojske. Škoda znaša okoli pol milijona lir.

žec s krono na traku hrabrostne svetinje nar. Ivanu Altenaichinger, pp. št. 47.

Vojno poveljstvo je podelilo: srebrno hrabrostno svetinjo II. reda dragoncu Avguštinu Šturm, dr. p. št. 5; bronasto hrabrostno svetinjo korp. Štefanu Šimenko in Rudolfu Banovšek, Ivanu Vidmar in drag. Francu Adam, Jakobu Cilec, Francu Gantar, Hubertu Golob, Petru Hofer, Francu Hvalec, Ignecu Jančič, Alojziju Kegl, Jožefu Kolar, Ferd. Mikolič, Jožefu Podobnik, Martinu Potokar, Alojziju Rupnik, Iv. Sternišnik, Simonu Veršič, Ivanu Zajec, Francu Zorman in Ferd. Meža, drag. p. št. 5. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil črnov. nadporočnik Emil Frankfurter, črnovoj. p. št. 27.

Poljaki.

Poljska posvetovanja v Piotrkowu.

Krakov, 22. novembra. »Nowa Reforma« poroča iz Piotrkowa, da so se ondi vršila posvetovanja vseh političnih strank iz kongresne Poljske. Posvetovanj so se udeležili zastopniki vrhovnega poljskega narodnega odbora s predsednikom vitezom pl. Jaworskim. Razentega so prišle deputacije iz Varšave, Lublina, Lodza, Plocka, Radoma, Kielca itd. V posvetovanjih se je doseglo popolno soglasje glede važnih narodnih stremeljenj. Sprejeli so se sklepi glede nadaljnega pospeševanja akcije legij na tleh kongresne Poljske.

Ogri za Poljake.

Dunaj, 22. novembra. Iz Budimpešte se poroča: Več ogrskih komitatov je na svojih zborovanjih, ki so se vršila ta teden, zavzelo stališče v poljskem vprašanju in sprejelo primerne resolucije, ki so se predložile ogrski vladi. K temu vprašanju so se izjavile velike županije Satmar, Vas, Trencin, Debrecin, Udvarhely, Csanad, Nogrod, Somogy in Jasz-Nagykum-Scolnok. Sklenjene resolucije pozdravljajo z največjimi simpatijami prizadevanja poljskega ljudstva ter se s posebno peticijo obračajo na ogrski parlament, naj po srečno dovršeni vojni ob sklepanju miru založi svojo izdatno besedo za poljsko ljudstvo.

Iz Varšave.

Statistika Varšavskih šol. Lansko leto je bilo v Varšavi 381 ljudskošolskih razre-

dov, sedaj jih je 452; pod rusko vlado je ruske šole obiskovalo 12.000 otrok, sedaj pa 16.800 otrok; učiteljskih moči je bilo 125, sedaj pa 427. Odbor za otroško varstvo je lani vzgajal 4000 otrok, sedaj pa 6370 otrok v 142 razredih s 162 učnimi močmi. Razen tega je v Varšavi mnogo zasebnih ljudskih šol; sedaj imajo 200 razredov, katere obiskuje 3000 otrok; učnih moči je 250. Naposled je 150 razredov skupnih ali mešanih šol, v katerih 200 učiteljev poučuje 6000 otrok in odraslih.

Židje imajo 26 ljudskošolskih razredov. Pod rusko vlado jih je vzdrževala židovska občina, sedaj jih pa vzdržuje šolski odbor.

Na novi univerzi je doslej okoli 500 slušateljev in 43 profesorjev; 5 profesorjev je poklicanih iz Lvova, po eden pa iz Berolina, iz Friburga v Švici in iz Vratislave, vsi drugi so domači varšavski znanstveniki. Na tehniki je okoli 400 slušateljev in 17 profesorjev.

Gospodarske vojne slike.

Svetle in temne plati angleške trgovske vojne proti Nemčiji. — Bolgarski gospodarski načrti.

Ves finančni svet to in onstran oceana je prevzel utis izrednega uspeha, ki ga je imelo avstrijsko vojno posojilo, kakaj štiri milijarde tretjega posojila pomenijo ogromno gospodarsko zmago, ki zgovorno kaže neoslabljeno gospodarsko silo v monarhiji. Skoro je videti, kakor bi bila vojna pokrepila njeno gospodarsko moč. Kako klavirno je proti temu pehanje za denarjem pri naših sovražnikih. Bogata Angleška mora iznova iskati posojila. In 5% mora obljubiti, obrestna mera, katero so zahtevali od nje komaj v težavnih časih napoleonskih vojn. Angleška je morala napraviti v tej vojni že 42 milijard dolga, zato je razumljivo, ako mora nuditi visoke obresti. Priznati mora 5%, dočim so njene zaveze pred vojno znašale komaj polovico tega. Po visokih obrestih novih posojil izgube na vrednosti vsi prejšnji državni papirji in obveznosti. Zato je lahko umeti, ako se v angleški zbornici dokazuje z blestečimi črkami, da bode prišel polom angleški plačilni zmožnosti. Predvsem je neoporečno, da ima danes še enkrat toliko dolga kot pred vojno in da so najboljši vrednostni papirji padli na nizek kurz, ki je naravnost pomilovanja vreden, ne glede na to, da stoji samo na papirju. Velika pasja tolpa ugonobi zajca a tudi mnogo prijateljev ni dosti prida in pomenijo lahko nesrečo. Angleška pa jih ima premnogo takih, ki ji vise na žepu. Finančna slika, ki jo kaže Francoska, je naravnost siromaška. Po 16 mesecih vojne se bode vendar pojavilo prvo trdno vojno posojilo, ki so ga prekladali tako dolgo. A pogoji so mu za bogato Francosko toliko bolj poniževalni, ker bi ta dežela še pred malo leti ne bila nalagala takih ni najdomoljivejši državi pri posojilu. Priznati mora skoro 6% na 15 let, ne da bi mogla odpovedati. Dovoliti mora posojilu brezpogojno prostost davka in vseh davščin sploh. Koliko bode morala plačati provizije in stroškov borzi in bankam, to ve le prav malo oseb. Novo posojilo se bode izdalo po kurzu 87% in 3% renti, ki je notrinala nad 100 še pred malo leti, bo morala pasti radi novega posojila in vabljenih pogojev. Izračuneno na podlagi sadu, je kurz temu posojilu pravzaprav le 52, zato bi bili pogoji res naravnost sijajni, ali podstava mu je slaba in omahljiva. Veliki krog francoskih rentirjev, ki so med prvimi in glavnimi podpisovalci posojil, se je že naveličal vojne, pa tudi veliki kapital francoski se ne boji samo za svoje naprave in posesti v tujini, pričel je dvomiti tudi na finančni zanesljivosti Francoske same, zato ni potrebnega navdušenja za to bodočo finančno glavno bitko. Značilno je tudi to, da je pri osnovanju tega posojila služil za vzgled nemški vzorec. A star pregovor že pravi, čeprav delata dva isto, vendar ni isto.

Znamenit hamburški trgovec se je izrazil nedavno napram norveškemu časnikarju o trgovski zaporu Angleške proti Nemčiji. Po eni plati sploh ni izvršila končne naloge, po drugi je vzbudila za Nemčijo naravnost koristne pojave. Tako se je Angleška urezala sama v prst, ker je pri celi vrsti tvorniških izdelkov kakor anilinskih barv, kemikalij, zdravil ponajveč odvisna od Nemčije. Nad pol milijona delavcev je zaposlenih po industrijskih podjetjih, ki dobivajo iz Nemčije barv, anilinskih barv je dobivala Angleška iz Nemčije najmanj 90%. Ako bi bila Nemčija prepovedala takoj ob pričetku vojne vsak izvoz, bi se bila vojna obrnila najbrž čisto drugače. A trgovine ustaviti se v nevtralne dežele ni hotelo in šele zadnje mesece se dovoljuje izvoz le proti kompenzaciji. Kar se tiče bombaža, ga ima nemška vlada še za nekaj let dosti za vse vojaške potrebe, privatna poraba pa nadomešča bombaž z drugimi snovmi. Tudi v industriji so našli nadomestnih snovi, ki delajo nepotrebne indijske jutne izdelke. Smolo, ki so jo rabili izpočetka vojne mnogo v vojne namene, nadomeščajo zdaj s pripravnejšim

in cenejšim sredstvom. Bakra Nemčija sicer nima v izobilju, a kupuje baker, ki je v gospodinjstvu. Da bi pa v resnici se pojavilo v Nemčiji nedostajanje bakra, imajo pokrajinska mesta pri napravah cestne železnice na razpolago bakra na ostajanje. Tako hamburški trgovec.

O bakru pa se je izjavil bolgarski finančni minister o priliki poseta v Berolinu, da Bolgarska lahko dobavlja bakra. Nedaleč od Sofije je namreč bakreni rudnik, prav umestno in pripravo urejen, čegar ruda znaša 72% čistine. Da bi se zopet ne otvoril ta rudnik, ni najmanjšega zadržka. Tudi pri Vidimu tik ob Dunavu je bogata bakrena lega in rudnik se prireja že.

Tudi o bolgarskih gospodarskih načrtih je govoril minister v Berolinu. Mnogo pozornosti se bode po vojni obrnilo razvitku brodarstva. Bolgarska se bode razvila v polmornarski narod. Seveda so potrebne k temu pristaniške zveze. Danes ima Bolgarska le eno brogarsko društvo. Zelo važna mu je živahna trgovska zveza med Avstro-Ogrsko in Nemčijo, ki se bode morala razviti.

Naše družine v italijanskem ujetništvu.

Justina Klanjšček iz Števerjana na Goriškem, ki so jo bili odpeljali Italijani z drugimi družinami vred na Italijansko ter se nahaja sedaj v Lucci v conventu dei Servi, piše svojemu možu 25. okt. med drugim: Dragi moj soprog! Najprvo Te lepo pozdravim iz celega srca. Naznanim Ti, da sem sedaj zmerom zdrava, hvala Bogu. Popišem Ti le na kratko, kako se je z menoj godilo. Od doma smo šli 12. julija in 13. smo prišli v Videm. Iz Vidma smo šli 15. v Florenco, kamor smo prišli 16. in 17. smo se vozili z vlakom tri ure in prišli v Lucco in tu smo ostali. Nam gre še precej dobro, kruha ne manjka in tudi za kuhati imamo. Sedaj pa vedi, kako je bilo z menoj v teh žalostnih časih. Tvoj edini sinček je bil rojen 7. avgusta zvečer. Moje ležišče je bila slama. Čez eno uro potem so prišli pome z nosilnico in me prenesli v bolnišnico. Sinčka sem nesla v naročju. Iz bolnišnice sem prišla 15. avgusta na Marijin praznik. Našega ljubeznivega sinčka smo krstili 19. avgusta na ime Evren Justin. Kumovala mu je Tvoja sestra Alojzija. Prihodnjic še kaj več. Prosim Te, odpiši mi hitro, ako boš to pismo prejel; piši, kako se s Teboj godi teh 5 mesecev tam na oni strani. Piši mi, kje so bratje Tvoji in moji, kje so moji ljubi stariši? Kje so tisti Števerjanci, ki so šli s Teboj delat? Kje so Bahovi iz Gor. Cerovega, poročila prosim njihova mama. In ako veš, kje je Anton Ciglič iz Macverja in njegov sin Tone in Možinov Boštjan. Sedaj pa sklenem itd.

Zlati klas - reši nas!

C. kr. poljedelska družba na Dunaju se obrača do vseh poljedelskih krogov s predlogom, da prireajo zborovanja, na katerih bi se naj primerno povdarjal uspeh avstrijskega poljedelstva.

Take množinske prireditve bodo okrepile trdno nado na srečni izid našega vojskovanja v najširših krogih prebivalstva. Pa tudi daleč izven naših državnih mej, v nevtralne države in v sovražno deželo bo prodrla vest, da je naklep, užugati našo domovino z izstradanjem, se razbil ob moči poljedelstva.

Kakor se nam poroča, namerava v tem oziru prirediti večjo akcijo c. kr. kmetijska družba za Kranjsko, in sicer najbrže dne 2. decembra. Ob ti prireditvi se bode prodajal tudi kovinast znak »zlati klas«. Pa tudi drugi interesenti, zlasti iz poljedelskih krogov, naj bi zase ali pa v razprodajo naročili ta znak.

Cena temu klasu znaša 30 vin; tozadevna naročila je nasloviti na vojnopomožni urad c. kr. ministrstva notranjih zadev (Kriegshilfsbureau des k. k. Ministeriums des Innern), Dunaj, I., Hoher Markt 5, ki prevzame riziko nabave; v kolikor prevzamejo prodajo znamenja društva in komiteji, ki se bavijo s krajevno vojno oskrbo, dobijo ti znake za ceno po 25 vinarjev, tako da jim ostane po 6 vinarjev pri vsakem znaku za krajevne vojnopomožne namene.

Čisti dobiček iz prodaje je namenjen deloma splošni vojni oskrbi, deloma pa posebnemu namenu gojitve poljedelstva v posameznih deželah v roke političnih deželnih šefov, in sicer na ta način, da se bodo iz teh donosov podeljevale ustanove ali učni prispevki sinovom v vojski padlih ali poljedelcev, ki so postali invalidni, za izobrazbo v zimskih šolah, poljedelskih šolah, poljedelskih srednjih šolah itd. Znesek, ki odpade za te poljedelske namene, se namerava določiti pri znakih, ki jih naročijo in po 30 vinarjev plačajo poljedelske korporacije, s 15 vinarji, pri znakih, ki jih razpečavajo zgoraj omenjena društva in vojnopomožna mesta z 10 vinarji za znak. Znake se pošilja, če se izrečno ne želi drugačne dopošiljate, proti povzetju, da se prihranijo vojnopomožnemu uradu obsežna knjigovodska dela in se zmanjša financi-

jelno riziko. Znaki se dobivajo v škatljah po 100 komadov v nemškem, češkem, poljskem, slovenskem, hrvaškem, rumunskem, rusinskem in italijanskem jeziku.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. novembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Nobenih bistvenih dogodkov. Sovražna artiljerija je živahno delovala v Champagni med rekama Maas in Mosel in vzdohodno od Luneville.

Najvišje vojno vodstvo.

Francoski katoličani.

Geni, 20. novembra. Rojalistični general Cherfiels propagira idejo, da se v

Srbska armada na begu. — Velik plen v Novem pazariju.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. novembra. (K. u.) Uradno se razglša:

V ozemlju Čajnice vojskujoče se c. in kr. čete so vrgle Črnogorce iz njih postojank na severnem pobočju gore Goleš. Tudi vzdohodno od Goražde se bijejo boji.

Neka avstrijsko-ogrsko skupina iz Novoga Varoša se bliža Pripolju. V Novem pazariju je zaplenila armada generala pl. Kövesza 50 možnarjev, 8 topov, 4 milijone puškinih patron in veliko vojnega orožja. Sovražnika, ki je ostal še vzdohodno od mesta, so prepedile nemške čete, v katerih rokah je pustil 300 ujetnikov.

Tista avstro-ogrsko kolona, ki prodira v dolini Ibar, je osvojila včeraj z naskokom podnevi 20 km severno od Mitrovice tri zaporedne srbske postojanke. V temi se je z nenadnim napadom polastila še četrte; ob tej priliki so dovedli 200 ujetnikov in zaplenili 6 topov, štiri strojnice, eno municijsko kolono in veliko konj.

Armada generala pl. Gallwitzja je ujele med uspešnimi boji južno od sedla Prepolac 1800 Srbov. Vzdohodno in južnovzdohodno od Prištine pridobiva napad prve bolgarske armade kljub najvztrajnejšemu srbskemu odporu trajno na prostoru.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 22. novembra. Veliki glavni stan:

Pri Sočaniči v dolini Ibar so vržene sovražne zadnje čete. Izsiljen je izhod v dolino Lab na obeh straneh Podujeva. Ujetih je bilo včeraj nad 2400 Srbov, zaplenjenih 6 topov, 4 strojnice, veliko vojnega orožja. V arzenalu v Novem pazariju je padlo v naše roke 50 velikih možnarjev in 6 topov starejše vrste.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Črnogorsko uradno poročilo.

Cetinje, 19. novembra. Uradno poročilo z dne 16. novembra: Naša sandžaska armada, ki je bila napadena od mnogo močnejših sil, se je morala umakniti v glavne postojanke ob Drini. Strašni snežni vihar je povsod zelo oteževal operacije. Živahni artiljerijski boji na oseh frontah.

Cetinje, 20. novembra. Uradno se poroča: Dne 17. in 18. novembra je sovražnik brez uspeha obstreljeval naše postojanke na vseh frontah. Slabo vreme je oviralo delovanje pehote.

Položaj Črnogore resen.

Curij, 22. novembra. »Corriere della Sera« objavlja dolgo brzojavko iz Londona, v kateri se ne samo položaj Srbije, marveč tudi položaj Črnogore opisuje kot skrajno resen.

Ubežna srbska vlada.

London. (Kor. ur.) »Daily Chronicle« poroča iz Aten: Srbska vlada je zapustila mesto Mitrovico in se podala na jug proti Dibri. Mogoče pobegne v Albanijo.

Dunaj. Rodbina vojvode Putnika se je pripeljala v Florino.

Branilci prelaza Babuna popolnoma poraženi.

Rotterdam. Angleški listi poročajo, da se na Vasičevu srbsko divizijo, ki je branila prelaz Babuna in Prilep, ne more več računati. Ostanke, ki so bežali v Bitolj, razpolagajo le še s 7 topovi. Streliva primanjkuje, živeža ni. Ker se dogodki tako hitro razvijajo, so v Londonu poparjeni, ker mislijo, da bi se Srbi umaknili na Grško že, predno je še jasno, kaj stori Grška.

Pri Valandovu.

Sofija. Več višjih častnikov bolgarskega generalnega štaba je izjavilo: Bojna črta pri Valandovu je za angleške in francoske čete najneugodnejša, kakor si jo moremo predstavljati. Dobre postojanke so v rokah Bolgarov, ki lahko vkorakajo v Vardarsko dolino, da groze umikalni črti

Rimu osnuje katoliško poslanstvo. »Action Francaise« pobija ta predlog, ker bi znal na Francoskem povzročiti nevaren razdor.

Čranci v francoski vojski.

Lyon. (Kor. ur.) »Le Nouveliste« poroča iz Pariza: Armadni odsek zbornice je odobril vladno predlogo, po kateri se izpremene pomožne maroške čete v redne zборе.

Določitev cen žitom na Francoskem.

Lyon, 23. novembra. (K. u.) »Progres« poroča: Notranji minister v Franciji je vložil predlog, naj se kaznuje oduševstvo z živili, s kurivom, s pridelki zemlje in z vsem blagom, namenjenim za obrambo dežele z zaporom do 6 mesecev in z denarno globo do 5000 frankov.

zaveznikov. Mhtili teden je poizkušal sovražnik dvakrat prekoračiti Črno reko. Bolgari so odbili vse napade in so jih več ujeli.

Bolgari v Prištini.

Budimpešta. Sofijski poročevalec »Pester Lloyd« se je razgovarjal z bolgarskim ministrom Petkovom, ki je potrdil, da je zasedla bolgarska konjenica Prištino.

Zbiranje grških čet pri Beratu.

Basel. 22. novembra Listu »Giornale d'Italia« brzojavljajo iz Drača: Grška zbirala velike množice čet pri Beratu in je proti Albaniji popolnoma zaprla svoje meje.

Težki boji pri Giljani in Prištini.

Berlin. »Tel. Union« poroča iz Sofije: Težki boji so se razvili na črti Giljani—Priština, kjer se Srbi močno branijo, ker vejo, da jim grozi obkolitev. Na Kosovem polju grozi Srbom uničevalen udarec. Bolgarski boji na jugu zelo dobro napredujejo. Položaj Francozov na črti Gevgeli—Dojran je skrajno kritičen; Angleži so pustili Francoze čisto na cedilu.

Usod jaužne srbske skupine.

Sofija. Po zadnjih bolgarskih uspehih osobito, ker je vzet Gostivar in Prilep, je, kakor se zdi, jaužna srbska skupina končno odrezana od svoje glavne sile in potisnjena v prostor Bitolj—Ohrid—Dibra. Srbi bodo najbrže popolnoma obkoljeni, ker je Bolgarom prosta pot v Bitolj. V bodočih dneh se odloči tudi usoda srbske skupine med Mitrovico in Novim pazarijem.

20.000 Albancev proti Srbom.

Budimpešta, 20. novembra. »A Vflag« poroča iz Soluna: Po vesteh iz otoka Krfa so albanske čete, ki Srbom odrežejo povratek v Albanijo, narastle že na 20.000. Albanci so dobro oboroženi in imajo izvrstno artiljerijo. Te čete so že na poti v Srbijo.

Ponovno obstreljevanje Dedeagača.

Carigrad. Lord Kitchener se je peljal na nekem italijanskem parniku, katerega je spremljalo vojno brodovje, proti mudroskem zalivu. Med tem ko se je Kitchener vozil v višini Dedeagača, je brodovje vnovič obstreljevalo mesto in uničilo še zadnje ostanke.

× × ×

Pred resnimi dogodki.

Lugano, 22. novembra. »Corriere« poroča iz Aten 20. t. m.: V političnih in meščanskih krogih vlada velika razburjenost. Poročila inozemskih poročevalcev so pod strogim cenzuro. Splošen vtis je, da se nahaja Grčija tik pred resnimi dogodki. Po ulicah hodi polno močnih vojaških straž z nabitimi puškami. V diplomatskih krogih sodijo, da zahteva Anglija resne garancije za odločno dobrohotnost Grčije napram srbskim in ententinim četam. Vlada ima najboljše namene, da prepreči zadnje ukrepe zaveznikov.

Vladni list »Embros« piše: Kljub dobrim upom po avdijenci Denys Cochira se je položaj danes poslabšal. Cochin je bil zadovoljen z izjavami kralja, toda Arglija se ne zadovoljuje z dobrohotno nevtralnostjo Grčije, nego zahteva pravico, da sme porabljeni grško ozemlje za operacijsko polje, se sme nanj umakniti, nanovo se organizirati in napasti Bolgare, Nemce in Avstrijce. List dostavlja, da bo grška vlada skoro gotovo protestirala. Grčija laže na ta način prepusti svoje ozemlje, kakor pa da bi morala opustiti svojo nevtralnost.

Venizelovci se ne udeležijo volitev.

Amsterdam. (Kor. ur.) Preko Londona se poroča: V soboto se je na splošnem shodu Venizelosovih pristašev sklenilo, da se stranka ne udeleži volitev.

Vsi grški ministri hkrati »zboleli«.

Geni, 22. novembra. Pariški listi izražajo ogorčenje nad tem, da je vsem grškim ministrom, katere je Kitchener povabil na pojedino v angleško poslanstvo, ob isti uri postalo slabo. Kitchener je baje s kraljem govoril na zelo odločen način.

Preiskavanje ladij.

London, 21. novembra. »Times« poroča iz Aten: Ladje zaveznikov so strogo preiskovale vse grške parnike v Egejskem in Sredozemskem morju.

Molk o Kitchenerjevi avdijenci.

Atene, 21. novembra. Reuter poroča: O razgovoru Kitchenerjevem s kraljem in ministrskim predsednikom vlada najstrožji molk. Bržkone se položaj ni nič izpremenil. Vlada izjavlja, da je še dalje pripravljena izpolniti ententne želje do tiste meje, ki ni nevarna zvežam z nasprotno vojskujočo se stranko.

Nota Grčiji.

Atene, 20. novembra. Včeraj zvečer je bilo izročeno ministrstvu za zunanje zadeve obvestilo tukajšnjih ententnih poslaništev. Glasi se: Radi stališča, ki ga je grška vlada zavzela v vprašanju varnosti ententnih čet in njihove prostosti, do katere imajo pravico vsled svojega izkrcanja, so prišle zvezne sile do zaključka, da morajo storiti ukrepe, s katerimi prekinjajo dosedanje Grčiji na gospodarskem in trgovskem polju pripoznane polajšave. Nimajo pa namena siliti Grčijo, da opusti svojo nevtralnost. Zaukazana preprečitev v dovozu blaga bo takoj ukinjena, kakor hitro bodo zavezniki v gornjem smislu glede namenov Grčije pomirjeni.

Atene, 21. novembra. Včeraj popoldne je imel lord Kitchener, potem ko ga je zapustil grški ministrski predsednik, v angleškem poslanstvu dveurno posvetovanje z generalom Dusmanisom in polkovnikom Metaxa, prvim in drugim šefom generalnega štaba grške armade. Politični krogi pripisujejo pogovoru, katerega so se udeležili tudi višji angleški častniki, velik pomen. Vlada list »Embros« zagotavlja, da sta kralj in vlada včeraj dala Kitchenerju formalno zagotovilo, da ne bode storila Grčiji sovražnih ukrepov proti zaveznikom entente in da se bo dobila ugodna razrešitev sedanjega nesporazuma. Tisti, ki so imeli včeraj priliko govoriti s Kitchenerjem po obisku pri kralju in ministrskem predsedniku, so odnesli ta vtis, da so zdaj izgubila vseča vprašanja veliko ostrine. — Lord Kitchener in njegovo spremstvo so včeraj zvečer odpotovali iz Aten.

Ententno časopisje proti Grčiji.

Kolin, 22. novembra. »Köln. Ztg.« poroča: Ententno časopisje je polno misli in nasvetov glede odločitve in ukrepov proti Grčiji. Čim bliže je ta odločitev, tem razburiljevsja in bolj grozeča je pisava listov v Parizu, Londonu in Rimu.

Angleške in francoske ladje v grških vodah.

Magdeburg, 22. novembra. »Magdb. Ztg.« poročajo iz Soluna: Pred grško luko Patras so se pojavile tri angleške ladje. V Hermupolis, vzhodno od atenskega zaliva, sta se pripeljala dva francoska topovska čolna. Pred Solunom se je vsidralo devetero bojnih ladij zaveznikov.

Rumunsko glavno ravnateljstvo za municijo.

Bukarešt, 22. novembra. V vojnem ministrstvu se je ustanovilo glavno ravnateljstvo za municijo. Obstojači bodo štirje oddelki, za vojaška poslopja, za nove naprave, za javno in zasebno industrijo. Na čelu posameznih oddelkov bosta po dva civilna inženirja in po dva polkovnika.

Briand o Rumuniji.

Basel, 20. novembra. Iz Pariza javljajo: Ministrski predsednik Briand je v odseku za zunanje zadeve izjavil, da še vedno obstoji možnost, da Rumunija poseže v vojno.

Pomenljiva sprememba v rumunskem kabinetu pred 28. t. m.

London, 22. nov. »Morning Post« poroča iz Bukarešte: Kakor čujemo, se bo bržkone v kratkem izvršila pomenljiva sprememba v rumunskem kabinetu. Bratianu se namreč ni posrečilo sporazumeti se s strujo nezadovoljnih v stranki večine. Ministrski predsednik je dolgo časa obravnaval z voditelji nezadovoljnih v liberalni stranki, pa pravega rezultata ni bilo. Bratianujeva politika od početka vojske je bila ta, da naj Rumunija samo tedaj nastopi, če obeta tak korak vseh v vsakem slučaju. Dokler je dobro kazalo z entento, je bil žnj; sedanji položaj pa je balkanski položaj po sodbi kabineta precej spremenil. Ako se pred zborovanjem parlamenta ne posreči priti do sporazuma, se sodi v Bukarešto, da bo v tem slučaju Bratianu odstopil. Na vsak način pa se pričakuje še pred 28. novembrom pomembna sprememba, da si bo delala težave sestava nove vlade.

Ruska agitacija na Rumunskem.

Bukarešt, 20. novembra. Rumunska vlada je zvedela, da hodijo od vasi do vasi ruski agenti in v carjevem imenu obljubljajo kmetom zemljo. Da to zabrani, je rumunska vlada obmejne straže pomnožila. List »Epoca« protestira proti tej odredbi.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. novembra. Uradno se poroča: Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 22. novembra. Veliki glavni stan:

Odbit je slab ruski sunek proti pokopališču Ilukst severozahodno od Dvinskega. Sicer je položaj neizpremenjen. Najvišje vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana:

20 novembra. Na nekaterih mestih bojne črte pri Rigi ljut ogenj artiljerije. Zahodno od Dvinskega so morali Nemci popustiti svoje postojanke ob železnici, ki vodi v Poniewiez. V jarkih, ki jih je zapustil sovražnik, smo našli zopet orožje, strelivo in nepokopane mrlice. V ostalih odsekih od Rige do Prijetja nobene izpremembe. Na bregu Stira se je mogel sovražnik držati v zasedenem ozemlju, a 19. novembra smo osvojili nazaj mesto Čartorisk in vas Kozlince na levem bregu Stira ob reki navzgor proti Čartorisku (5 km.).

RUSKE ČETE V BESARABLI SE MNOŽE.

Dunaj, 22. novembra. Begunci priopovedujejo, da se nadaljuje zbiranje ruskih čet v Besarabiji. Del teh čet prihaja na ladjah.

POLITIČNE VESTI IZ RUSIJE.

Goremykin o posebnem miru in notranji ruski politiki. — Peti zaveznik.

Kakor javljajo »Birževija Vjedomosti«, je ministrski predsednik Goremykin izjavil angleškim in francoskim časnikařem, da je Rusija sedaj v vojni tesno zvezana z Angleško in Francosko. O kakem posebnem miru Rusije z osrednjima silama tedaj ne more biti govora.

Glede notranje politike je rekel, da se bo Rusija med vojno pečala samo s takimi vprašanji, ki stoje v neposredni zvezi z vojno, vsa druga vprašanja je treba odložiti do konca vojne. Zato bo vlada naprosila stranke, da odlože vse politične boje.

Po vojni je ruska vlada tudi pripravljena izpolniti vse obljube Poljakom in po vojni se začne za Poljsko, ki je v vojni tako strašno trpela, doba narodne avtonomije.

Isti list prinaša razgovor z generalom Ruskim, ki svari Ruse, naj ne gredo predaleč v svojih nadah na zmagovit izid vojne. Ne odgovarja resnici, kar piše rusko časopisje, da je Nemčija utrjena, njene čete pa pri kraju. General upa samo, da ne bodo nastopila presenečenja kakor v začetku vojne. Vojska se bo odločila na zahodni fronti, in sicer s pomočjo novih francoskih črnih čet in z irskimi kolonialnimi četami, na vzhodni fronti pa z neizčrpnim človeškim materialom Rusije. General je rekel, da je za Rusijo peti zaveznik — čas.

RUSKI MINISTRI V GLAVNEM STANU.

Kodanj. Na carjev ukaz sta odpotovala ministra Goremykin in Sazonov v glavni stan, da poročata o notranjem in o zunanjem položaju. Car in carjevič sta došla v soboto v Odeso.

USTAVLJENO POSTOPANJE PROTI SUHOMLINOVU.

Berolin. »8 Uhr blatt« poroča: Na carjev ukaz je ustavljeno postopanje proti bivšemu vojnemu ministru Suhomlinovu.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 21. novembra. (Kor. urad.) Glavni stan obvešča:

Dardanelska bojna črta. Dvoboj artiljerije.

Sedil Bahr.

Ljut boj z bombami. Na ostalih bojnih črtah se ni nič zgodilo izven prask med poizvedovalnimi stražami.

ANGLEŠKI ADMIRAL PRIDEJEN RUSKEMU ČRNOMORSKEMU BRODOVJU.

London. (Kor. ur.) Arhibaldu Hurd poroča listu »Daily Telegraph«, da je prideljen angleški kontreadmiral Thillimore ruskemu črnomořskemu brodomu.

BOJI V VZHODNI AFRIKI.

London. (Kor. ur.) Reuter poroča iz vzhodne Afrike, da so Nemci zelo močni in gospodarji jezera Tangajika. Nemci razpolagajo s 4000 belimi in s 30.000 črnimi vojaki. Preskrbljeni so s težkimi topovi, kar Angleže skrbi.

Pariz. (Kor. ur.) »Temps« poroča iz Le Havre, da groze belgijske Kongo čete z Angleži s severa in z zahoda nemški vzhodni Afriki, z juga pa Angleži in Buri.

Napad na Galipoli na čast Kitchenerja.

Sofija, 22. novembra. Iz Carigrada se poroča: Zavezniki so pred Dardanelami začeli veliko ofenzivo. Merodajni turški krogi sodijo, da gre za presenečenje, ki je v zvezi z odposlanstvom Kitchenerja.

Rešeno moštvo v Egejskem morju potopljenih angleških parnikov.

Pariz, 22. novembra. (Kor. urad.) »Temps« poroča: Poštni parnik »Mossoul«, ki je došel s Pireja in z Malte, je imel na krovu častnike in moštvo treh angleških parnikov »Sir Richard Awary«, »California« in »Lumnia«, ki jih je v Egejskem morju potopil nek sovražni podmorski čoln. Častnike in moštvo so prepeljali na Angleško.

Bojadžev o položaju na bojišču.

Budimpešta. Posebni poročevalec lista »Pester Lloyd« se je razgovarjal v Nišu s poveljnikom prve bolgarske armade Bojadževem v vojaškem kazinu v Nišu. Pri generalu se je nahajal princ Ljudevit Windischgraetz, avstroogrski zvezni častnik in več nemških in avstrijskih častnikov. Edini civilist je bil prejšnji podkonzul v Nišu, ki se je že vrnil na svoje mesto. General Bojadžev, ki je študiral v Italiji, govori gladko italijansko. Stanuje v Nišu v mali hiši, v kateri je stanoval prej srbski kralj s svojo rodbino. O položaju je izjavil: Bolgari so se prvič združili z Nemci pri Parčinu, pri Prokuplju so se popolnoma združile vse tri armade. Pripomniti moram, da je bolgarska divizija, ki je pri Kladovu zadela na avstrijske čete, bila ravno tista, ki je dobila pri Prokuplju stik z armadami zaveznikov. Združitev pri Prokuplju je zgodovinski in zanimiv dogodek. Predstavljati si le moremo, kako so občevali Avstrijci, Ogrji, Nemci in Bolgari, prej si tega nismo mogli predstavljati. Ko sem vprašal, kako se jim je to posrečilo, mi je nek častnik odgovoril: Čisto priprosto, z mimiko.

O srbski armadi, ki bi nameravala bežati v Črnozero, se še komaj govori. Srbske armade v pravem pomenu besede ni več. Obstojajo le še poražene čete, večinoma brez častnikov in podčastnikov. Vojaki vržejo orožje proč, če se jim zato le nudi prilika. To so prej begunci kakor vojaki. Če se jim posreči, da pridejo v Črnozero, morejo še manj veljati za armado, ker bi prišli tja brez voz in brez topov.

Naša druga bolgarska armada, ki operira v Macedoniji, je dospela do črte Rankovce—Kuratin—Zegotoze. Dosegla je lep uspeh, ker je vzela 1000 metrov visok vrh Kobila. Ta bolgarska armada je odrezala Srbom cesto, ki vodi v Macedonijo. Zdjaj postopa še nekoliko defenzivno in čaka, kako se razvijejo dogodki, da sune proti jugu, ko se združi z zveznimi armadami.

Upam, da v zelo kratkem času popolnoma potlačimo Srbe; s prostimi silami pa premagamo na jugu operirajoče čete četverošporazuma: Kafre, Angleže in Francoze. Ko smo opravili z 200.000 Srbi, bomo pač tudi opravili s 100.000 možmi četverošporazuma. O resnem odporu srbske armade ne more biti več govora.

General je pojašnjeval svoje besede na zemljevidu. Na omari, na kateri se je nahajal zemljevid, je ležal red železne krone I. vrste, s katerim je odlikoval cesar Franc Jožef Bojadževe izredne zasluge.

Anglija se namerava poasiti otokov Spitzbergen.

Kodanj, 19. novembra. Iz skandinavskih dežel prihajajo zadnji čas opetovano poročila, iz katerih izhaja, da hoče Anglija porabiti vojno v to, da se končnoveljavno polasti otokov Spitzbergen, ki so sedaj mednarodno ozemlje. Ta namera je tem razumljivejša, ker na Angleškem primanjkuje premoga, na Spitzbergih so pa odkrili velike sklade premoga. Strokovnjaki so izračunili, da obsegaata premogovna sklada, ki ležita nad Adventnim zalivom in Green Harbourom, nad milijardo ton premoga. Vrh tega se računa še s tretjim skladom, ki utegne biti v bližini prvih dveh. Premog je izredno čist ter znatno prekaša po sodbi ravnateljstva norveških državnih železnic wališki premog. Najprej so jeli izkoriščati premogovnike na Spitzbergih Angleži, za njimi so prišli Američani in nazadnje Norvežani, toda vsem podjetjem nedostaja pravega temelja, ker posestne razmere glede Spitzbergov kljub triletnim diplomatskim razpravam še vedno niso urejene. Drugače so pa razmere za kopanje premoga izredno ugodne in brez vsake nevarnosti za rudarje, ker se premog lomi v kockah ter se ne razvija ne prah ne strupeni plini in se tudi vode ni bati, ker je temperatura celo v rovih pod ničlo.

747 oseb utonilo.

Berlin. Vossische Zeitung iz Rotterdam: »Star« poroča: Nezna podmorski čoln je potopil parnik »Calwados«, ki je vozil iz St. Nazaire. Med 800 osebami so jih rešili le 53.

Razna poročila.

AMERIČANI ZA PROMET Z AVSTRIJO IN NEMČIJO.

Philadelphia. (Kor. ur.) Predsednik narodne nemške ameriške zveze je izdal oklic vsem Američanom, s katerim jih poziva, naj pošiljajo prošnje predsedniku Wilsonu in članom kongresa, naj store vse, karkoli je v njihovih močeh, da Združene države pripravijo ladje za prevažanje paketne pošte v Nemčijo in v Avstrijo.

NOVA VELIKA JAPONSKA VOJNA LADJA.

Rotterdam. (Kor. ur.) »Maasbode« poroča iz Londona: V Yokuzuti (Japonsko) so izpustili v morje japonski naddreadnought »Jamagiro«, ki obsega 30.600 ton, vozi z 22 vozil in ki je oborožen z 12 14-palčnimi topovi.

ROOSEVELT GRE NA VOJSKO PROTI NAM.

Rotterdam. »Daily News« poročajo iz Ottawe: Roosevelt se namerava angleški vladi ponuditi, da bi se na čelu kakega kanadskega bataljona boril v vrstah sporazuma.

Dnevne novice.

+ Cenjene naročnike, ki so se v zadnjem času pritoževali radi zakasnelega prejemanja našega lista, prosi uprava, naj ji izvolijo sporočiti, če je v zadnjih dneh v tem oziru kaj bolje.

+ Pod orožje odriniti morajo za orožje sposobni avstrijski črnovojniki rojstnih letnikov 1872, 1873, 1874 in 1896 dne 6. decembra 1915.

+ Cerkvene vesti. Podeljena je župnija Javorje nad Škofjo Loko tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Josipu Klopčiču. Umeščeni so bil č. g. Janez Pfajfar, župnik v Javorjah nad Škofjo Loko na župnijo Rudnik dne 16. novembra, dekan Matija Erzar v Postojni kot kanonik kolegijatske kapitlja v Novem mestu in Stanko Premrl, stolni kaplan kot beneficijar Rauberjevega beneficija pri ljubljanski stolnici dne 17. novembra.

+ Umrl je v Mehrerau pri Bregencu P. Gabrijel Rüttimeann, ki je bil pred leti prior zatiškega samostana.

+ Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko in Ljubljani ima v ponedeljek, dne 29. novembra t. l. ob pol 4. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno javno sejo s sledečim dnevnim redom: Zbornični proračun za leto 1916. Izjava o imenovanju cenzorjev pri ljubljanski podružnici avstro-ogrske banke. Poročilo o dopisu šolskega odbora za obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani. Poročilo o prošnji Slovenskega trgovskega društva Merkur v Ljubljani za podporo. Tajna seja.

+ Prva promocija po zopetni otvoritvi črnoviškega vseučilišča. Po zopetni otvoritvi črnoviškega vseučilišča je bil 21. novembra prvi promoviran za doktorja bogoslovja bogoslovec Boris Simon iz Bolgarije.

+ Nekdaj minister, zdaj vojaški uradnik. »Narodni Politika« poroča: Nekdajni minister Karel Prašek je prideljen vojnemu ministrstvu kot akcesist.

+ Grof Berchtold odlikovan. Bivši zunanji minister rezervni ritmister Leopold grof Berchtold je bil v priznanje odličnega službovanja pred sovražnikom odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem tretjega razreda z vojno dekoracijo.

— Kuponi II. avstrijskega vojnega posojila se bodo po odloku trg. min. sporazumno s fin. min. izplačevali po poštinih uradih.

+ Umrl daleč od doma. V Kočevju, v bolnici Rdečega križa (Marienheim) je dne 14. t. m. umrl in bil pokopan 16. t. m. vojaški delavec Andrej Gabrijelčič, oddelek Podgora, rojen leta 1863. v Zamedvaju, občina Ančova pri Gorici, vdovec.

— C. kr. avstr. razredna loterija. Zrebanje I. razreda V. loterije se vrši že 14. in 16. decembra t. l. Srečke za ta razred prodaja Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani kot poslovno mesto c. kr. avstr. razredne loterije in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu in Splitu. Cena srečk je za 1/5 5 K, 1/4 10 K, 1/2 20 K, za celo 40 K. Pismena naročila se izvršujejo poštno-obratno.

— V III. letnike c. in kr. pehotnih kadetnic se za šolsko leto 1915/16. sprejemajo še prosilci rojstnih letnikov 1898. in 1899., ki še niso asentirani. Tozadevne prošnje je, če le možno, osebno izročiti poveljstvu pehotne kadetnice najkasneje do 25. novembra 1915. Natančnejši podatki so razvidni iz razpisa in iz predpisov o vzprejemu aspirantov v c. in kr. kadetnice, ki se dobe pri c. in kr. dvorni in državni tiskarni ter pri dvorni knjigarni L. W. Seidel & Sohn na Dunaju. Razpis se lahko upogleda pri mestnem magistratu v Ljubljani in pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih.

— Prošnje za podaljšanje črnovojne oprostitve. Vojaškim oblastim se neprestano vlagajo prošnje za podaljšanje opro-

stitive od črnovojniške službe. Ker vojaška oblast v vseh slučajih, kjer je res potrebno, dovoljuje toliko oprostitev, da si vsak more urediti svoje privatne zadeve, se je odredilo, da se podaljšanje principijelno ne dovoljuje, izjemni slučaj, kjer je podaljšanje res neobhodno potrebno. Nezadostno utemeljene prošnje za podaljšanje oprostitev morajo zavracati že politične oblasti, ki so odgovorne za vsako neutemeljeno predložitev. Začasno oproščeni črnovojniki naj se torej podvzajo, da do določenega roka uredijo svoje privatne zadeve.

— **Podeljena je župnija Nemška Loka** ondotnemu župnemu upravitelju č. g. Ivanu Šesek.

— **Odbor Podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi** za 1915/16 je sestavljen takole: predsednik Ivan Arh, c. kr. dvorni svetnik, podpredsednik dr. Bohuslav Franta, nadsvetnik dež. odbora in državni poslanec, blaganič dr. Karel Šebesta, odvetnik, tajnika Jos. Skrbinek, c. kr. gimn. profesor, in dr. Fran Heric, c. kr. vseučil. bibliotekar, odbornik dr. Ivan Žmavc, c. kr. vseučil. bibliotekar, namestnika odbornikov dr. Karel Chotounsky, c. kr. dvorni svetnik, in Jan Vladimír Hrásky, c. kr. dvorni svetnik, revizorja dr. Peter C. Nesy, odvetnik, in Jos. Valenta, stavb. svetnik dež. odbora, namestnik revizorjev Jaroslav Houdek, c. kr. stotnik. Društvo je izgubilo zaradi vojnih dogodkov mnogo članov in dobrotnikov; skrčilo se je seveda tudi število prosilcev. Na večjo draginjo se odbor pri podporah ni mogel ozirati, ker je bilo dohodkov premalo. Društveno premoženje se sicer ni zmanjšalo, pa za bodočnost se bojimo, če ne bo dorežljivost slovenskega občinstva prav izdatna. Odbor nujno prosi pomoči, da ne bodo revni slovenski dijaki v Pragi še bolj stradali nego v minulem šolskem letu. Darove sprejema za društvo g. dr. Karel Šebesta, advokat v Pragi, Spálená ul. 9.

— **Vinkulacija kosov III. vojnega posojila.** Subskribentje III. vojnega posojila se opozarjajo, da je kakor pri I. in II. vojnem posojilu, tudi pri III. vojnem posojilu mogoča vinkulacija že na podlagi začasnih listov. Priporočati je toplo, da se zaprosi vinkulacija že na podlagi začasnih listov, ker je s tem prihranjeno mnogo zamudnega dela.

— **Cene zdravilom so povišali na Ogrskem.**

— **»Ilustrirani Glasnik«** šteč. 13 ima naslednje slike: Na griček nizki ta srčno itd. — Avstrijski možnar v »pogovoru« z Italijani. — Vojaško taborišče na Doberdobski planoti. — Francoski general Joffre in italijanski kralj Viktor Emanuel I. pri južini na avstrijsko-laški bojni črti. — Italijanski vojaki zidajo utrdbe na meji. — Zapadno bojišče: Francoski vojaki obliavajo nemške postojanke z gorečimi plini. — Na italijanskem bojišču: Brivnica pod milim nebom. — Padli junaki. — Pogled na goriško deželno umobolnico v št. Petru pri Gorici. — Od vojakov udomačeni divji prašiček. — Francoska iznajdba, s katero se zamore slišati že iz daljave prihod sovražnega aeroplana. — Zdravljenje težko ranjenega konja. — Trnovo, stara bolgarska prestolnica. — Skupina rumunskih častnikov. — Skopje, od Bolgarov zavzeto mesto v Makedoniji.

— **Odlikovanje.** Vojno poveljstvo je podelilo srebrno hrabrostno svetinjo II. reda desetniku Ivanu Mravljak pešp. št. 87.

— **Smrt za domovino.** Dne 17. t. m. je umrl pri svojih starših na Kalobji nadučitelj sin narednik Gabrijel Gajšek v najlepši dobi, star 24 let, in sicer na sušici, katero bolezen si je nakopal v zvesti službi za cesarja in domovino.

— **Iz ljudskošolske službe.** C. kr. mestni šolski svet je izprašano učiteljico Danielo Kališ nastavljal za suplentinjo na osemrazredni slovenski dekliški ljudski šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani. — C. kr. šolski svet v Postojni je na mesto vsled bolezni na dopustu se nahajajoče učiteljice Luicej Trampuš nastavljal absolvirano učiteljsko kandidatnjo Cecilijo Divjak kot suplentinjo na ljudski šoli v Vrbovem. — C. kr. šolski svet v Postojni je bivšo suplentinjo v Lozicah Alojzijo Trampuš imenoval za provizorno učiteljico in poskusno kandidatnjo Dorotejo Bratovž za suplentinjo na ljudski šoli v Vipavi.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem je imenoval namesto v vojno službo odislega učitelja Otona Zinnecker bivšo suplentinjo Viktorijo Schweiger za suplentinjo na enorazrednici v Poljanah in namesto v vojno službovanje odislega nadučitelja Franca Hočevar kandidatnjo Minko Lončar za suplentinjo na ljudski šoli v Birčni vasi C. kr. deželni šolski svet kranjski je dovolil brezplačno prakso na mestni nemški ljudski šoli absolvirani kandidatnji Mariji Matkovič in brezplačno prakso na petrazredni dekliški ljudski šoli v Rudolfovem kandidatnji Cirili Golja.

— **Poštni in brzojavni promet z inozemstvom.** Uradno se naznanja: Odslej se morejo pošiljati v Belgijo tudi pisemne pošiljke po povzetju. Povzetni znesek se mora v tem slučaju označiti v markah. — Poštni paketi v Bolgarijo se morejo

tačas pošiljati naravnost, v Turčijo in na Grško pa preko Bolgarije.

— **Radi velikih tatvin blaga** sta aretirana v Zagrebu trgovski pomočnik Nikola Kladar in Ivan Šnidaršič, sokrivec Guteša je pobegnil. V preiskavi sta tudi neki Penič in gostilničar Stipolšek.

— **Oddaja neizdelanega sladkorja za živinsko krmo.** Vsa tozadevna pojavnila dajejo c. kr. okrajne politične oblasti ozir. Gospodarska zveza v Ljubljani.

— **Glede nabave ovčje volne iz Bolgarije** dobe interesentje informacije v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

+ **Dr. Avgust Levičnik.** Dne 26. t. m. je obletnica nepozabnega nam dr. Avgusta Levičnika. Ta dan ob 7. uri zjutraj se daruje v cerkvi oo. frančiškanov v loretski kapelici zadušna sv. maša.

lj **Pogreb umrlega profesorja in šolskega svetnika Friderika Žaklja** je dne 22. t. m. pričel, kako priljubljen učitelj je bil rajni vzgojitelj. Kljub temu, da se iz časopisov za njegovo smrt in za pogreb ni moglo izvedeti, je bil spreved sijajen. Udeležili so se ga poleg proforskih zborov in gimnazijske mladine tudi drugi odlični krogi in razni zavodi. Pokojnik je bil rojen leta 1835. v Krašnji. Leta 1846. je prišel na ljubljansko gimnazijo, ki jo je leta 1854. z odliko dovršil. Od 1. oktobra leta 1857. dalje je bil dve leti pomožni gimnazijski učitelj v Ljubljani, potem 12 let profesor na Reki, od leta 1871. do konca šolskega leta 1902. na ljubljanski gimnaziji. Vsega skupaj je torej učil 45 let. Leta 1899. je prejel dne 4. oktobra, ko se je 1. gimnazija poslavljala iz starega licejskega poslopja, svetinjo za 40letno zvesto službovanje v definitivni službi. V avgustu leta 1902. je zapustil zavod, kjer je skoro pol veka poučeval. Pa tudi v pokoju ni miroval, ampak je pridno delal in se zanimal za vsako znanstveno delovanje. Leta 1884. je priobčil v gimnazijskih izveštjih lepo razpravo: »Homerische Euphemismen für Tod und Sterben«. Sodeloval je pri sestavi slovarjev (Rožek, Wiesenthaler) itd. Lani 20. marca mu je umrla soproga Josipina rojena Heidrich, s katero je živel 40 let v srečnem zakonu. Petek, dne 19. t. m., je nekoliko tožil, da je slab. Soboto, dne 20. novembra, ob trideset na 1. uro popoldne je pa smrtno zaspal. Svetila mu večna luč!

lj **Izložba češkega slikarja v Ljubljani.** V izložbi »Katoliške Bukvarne« je otvoril mladi češki umetnik g. Bohuslav Šipich, profesor risanja na realni gimnaziji v Brandeis ob Labi, zanimivo razstavo, prvo te vrste v Ljubljani. Nadarjeni umetnik, ki si je med Čehi že pridobil znano ime, se je udeležil kot enoletni prostovoljec vojne na severnem in na italijanskem bojišču in je prišel bolan v eno ljubljanskih bolnic. Njegovo umetniško oko je našlo povsod raznovrstnih motivov, ki si jih je pridno črtal v svojo risarsko knjižico, kjer in kolikor mu je bilo mogoče. Tako je prinesel seboj bogato zbirko raznih škic, ki jih je tukaj dovršil. Nekateri so perorisbe, druge akvareli in pasteli, nekaj študij z ogljem za večje oljate slike in nekaj oljnatih slik. Zanimive so predloge za vezanje z vojnimi motivi; značilne za originalno umetniško maniro so ilustracije češke narodne pesmi in osnutki za razglednice. Originalne so zlasti predloge za stranske spominske škatljice, ki predstavljajo simbolično zmagoviti boj avstrijskega orla z njegovimi sovražniki. Vmes je nekaj pokrajn, tudi Ljubljana, kar mu jo je mogoče videti z okna njegove bolnišnice. Brez dvoma bodo razstavljene slike vzbudile splošno zanimanje, posebno ker je vse posneto po naravi na licu mesta. Nekaj slik je na prodaj. G. slikar marljivo študira naše narodne motive v ornamentiki in našo narodno nošo ter namerava ilustrirati nekaj naših najlepših vojaških narodnih pesmi. Upamo, da bomo imeli priliko, obudovati še marsikako njegovo umetniško delo, če mu da Bog srečo in zdravje!

lj **Zvon v dar.** Frančiškanska župnija v Ljubljani je darovala v vojne namene zvon, ki so ga vzeli iz zvonika dne 25. p. m. in poslali vojnemu ministrstvu. Zvon je 1 meter širok in tehta 329 kg. Napis na zvonu je tak:

De LIMine aetheris Ignes terre nicoles, S. Maria ora pro nobis Opus Caspari Franchi.

Zvonu je torej ime Nikolaj in nosi svetnikovo podobo, ki naj odvaža bliske. Ulil ga je leta 1705 Gašpar Franchi.

lj **Umrli je danes ponoči v Elizabetišču** gospa Franja Anderwald, soproga brivskega mojstra v Celju in hčerka rodbine Stravove iz Ljubljane. Pogreb se vrši v četrtek popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu.

lj **Imenovana sta geometra 2. razreda** gg. Ivan Verbič v Cerknici in Franc Tomaš in v Ljubljani za geometra 1. razreda v 10. činovnem razredu.

lj **Patriotično nabiranje bakra in medi.** Že spomladi se je vršilo patriotično nabi-

ranje vojnih kovin in dosegli so se upravi sijajni uspehi. Sedaj se bo to nabiranje ponovilo in sicer po onem dijaštvu, ki je nabiralo podpise za izmenjavo mesingastih kuhinjskih možnarjev z železnimi. To pot pa se bo v prvi vrsti pobiral baker in med oziroma bakrene in medene posode. Zbirka je prostovoljna in je ni zamenjati z rekvizicijo kuhinjske posode proti odškodnini. Patriotična dolžnost vsakogar je, da položi lahko utrpeljive predmete iz bakra in medi domovini na oltar. Nabiranje se prične še ta teden.

lj **»Glasbena Matica«** priredi dne 7. in 8. decembra 1915 na čast spominu padlih naših hrabrih vojakov dva velika dobrodelna koncerta v veliki dvorani hotela »Union«. Izvajalo se bo eno najlepših del svetovne glasbene literature, Mozartov »Requiem«.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Marijana Tome, gostija, 70 let. — Marija Pančur, mestna uboga, 84 let. — Anton Grum, posestnik iz Dravej, 65 let. — Fran Povrh, rejenec, 18 let. — Jakob Bela, pešec, 19 let. — Ivan Schwach, Josip Szpunar, Ivan Guo, pešci. — Alojzij Ahac, lovec. — Ivan Kolblonsky, črnovojniški pešec. — Julijana Šimnovec, vezilja, 21 let. — Cecilija Jemc, hiralca, 76 let. — Janos Zörge, pešec.

lj **Umrli je 17. t. m. v deželni bolnici** Anton Grum, posestnik iz Dravej št. 14, v starosti 65 let.

lj **Izgubila je** neka gospa na poti iz Šiške v Ljubljano zlato zapetnico dvojne dolžine. Pošteni najditelj naj jo prinese proti nagradi v naše uredništvo.

Razne.

Novi ruski dreadnoughti. Doslej se ni vedelo, da-li se je rusko vzhodnomorsko brodogradje povečalo z novimi velikimi ladjami. Sedaj pa poročajo švedski listi, da se je to zgodilo. Gre za štiri najnovejše ladje vrste »Gangut«, ki so imele biti po načrtu ruske admiralitete gotove koncem leta 1914. Ker so pa znane običajne velike ruske zakasnitve v ladjedelstvu, je dvomno, ali so te ladje tudi v resnici popolnoma dovršene in sposobne, da se uvrste v službo. Sedaj leže ba'e v Helsingforsu, luki ob severni obali finskega zaliva, ki sploh služi kot zavetišče za vsidrane linijske ladje in oklopne križarke. Luka je močno utrjena in tudi drugače tako zavarovana, da napadov lahkih pomorskih sil sploh ni pričakovati. S štiriimi ladjami »Gangut«, »Poltava«, »Sebastopol« in »Petrovsk« je rusko baltično brodogradje dobilo doslej največji prirastek. To so prve resnične bojne ladje, velikanske ruske vzhodnega brodogradja; prostornina znaša 23.400 ton, brzina 23 morskih milj; oborožene so z dvanajst 30,5 cm in šestnajst 12 cm topovi. Posadka šteje baje 1100 mož. Gradbeni material je ruski, dočim je načrte dobavila neka angleška tvrdka. Najmočnejše ojačenje ruskega vzhodnega brodogradja pa bodo tvorile štiri oklopne križarke tipa »Borodina«, ki so še v gradbi in bi imele biti po načrtu gotove prihodnje leto. Te ladje naj bi po velikosti prekašale celo ameriški razred »Pennsylvania«, ker naj bi obsegale po 32.500 ton in imele hitrost 29 morskih milj. Tudi oborožba utegne biti močnejša, ker je razen dvanajst 35,6 cm topov določenih še štiriindvajset 13 cm topov kot srednja artiljerija.

Ženska — čevljarški mojster. V Klosterneuburgu je moral čevljarški mojster Rudolf Ehrlich pod orožje. Doma je zapustil ženo, dva pomočnika in nekaj čevljarških učencev. Njegova žena se je v teku časa priučila čevljarske obrti v toliki meri, da sedaj popolnoma nadomešča svojega moža, in njeno čevljarsko delo je, kakor se zagotavlja, še mnogo boljše, kakor marsikaterega izučenega in dobrega čevljarškega mojstra. Žena je s čevljarškim delom preobložena.

Ovacije oproščeni morilki. V Newyorku se je te dni izvršila glavna razprava proti morilki svojega zapeljivca 22letni gospe Rozi Traina, izredni lepotici newyorške City. Ustrelila je bila slikarja Montiglia, Italijana po rodu. Toženka je bila po petdnedni razpravi oproščena. Ko se je proglasila oprostilna razsodba, je gospe Traina popadel krčevit jok. Radostno je poljubila svoje otroke in soproga, ob čegar roki je zapustila sodno dvorano. Občinstvo je prirejalo oproščeni tako burne ovacije, da je moral dati sodnik izprazniti dvorano.

Avstrijska industrija in nagodba z Ogrsko.

Osrednji odbor Zveze avstrijskih industrijcev sporoča, da bi prehitel in prenapeljen sklep nagodbe, dokler še niso znani uspehi vojne in nova mednarodna trgovska politika čisto jasna, znal zelo škoditi avstrijski industriji. Poziva industriji blizu sto'eče poslance, naj vprašanje pazno zasledujejo in povedo svoje stališče. — V kratkem se menda oglašijo tudi kmetijski krogi.

Ameriški katoličani proti Wilsonu. Curih, 13. novembra. Katoliške »Zürcher Nachrichten« javljajo, da so se ka-

toličani Zedinjenih držav splošno izjavili proti Wilsonu, ker je Carranza, skrunilca cerkva, priznal za meksikanskega predsednika. Wilsonova stranka je strahovito prestrašena in zopetna izvolitev Wilsona je v nevarnosti.

Primorske novice.

Uničenje Gorice. Močno je poškodovan del Gorice okoli mestnega vrta. Travnik je ves preluknjan. Poškodovana je hiša Goriške ljudske posojilnice v Gosposki ulici, Attemsova palača na Kornu stoji še cela, v dobrem stanju, dasi zadeta. Ubitih je bilo veliko civilistov, a natančno število je težko določiti.

Frančiškani s Kostanjevico v Ljubljani. Včeraj popoldne so prispeli v Ljubljano č. oo. frančiškani s Kostanjevico, ki so vztrajali v samostanu do sedaj.

Naši Vipavci in obstreljevanje Gorice. Lahki uničujejo Gorico, a naši Vipavci se za to malo zmenijo. Oni vozijo naprej vino v Gorico kljub dežju šrapnelov. V četrtek je bil dohod v Gorico zabranjen, ne bo pa v petek, si misli Vipavec. Tudi z okolico vlada še precej živahen promet. Čudno bitje je to — človek!

Burja v Vipavski dolini. V nedeljo in ponedeljek je divjala po Vipavski dolini huda burja, kakor je ni bilo že dolgo. Prevračala je vozove, mučila ljudi in konje. Cela cesta od Ajdovšine do Razdrtega je bila polna prevrnjenih vozov sена in tudi praznih vozov. Posebno so trpeli naši trenski oddelki.

Italijanski podaniki kot obrtniki v Trstu in Gorici. Kakor znano, se je italijanska kolonija (iz kraljestva) v Trstu in Gorici večinoma rekrutirala iz natakarejev, krojačev, brivcev in cestnih delavcev. Kadar nastopijo zopet normalni časi, bodo ti ljudje zopet brezdvomno začeli prihajati nazaj, kar naj se pa karnajbolj mogoče preoreči in po želji naše vlade že sedaj skrbti za to, da bodo domačini (avstrijski državljani) imeli tam svoj kruh. Že sedaj se naj vpelje agitacija, da taka mesta že prej zasedejo avstrijski državljani, preden se povrnejo Italijani nazaj. Na te pridobitne razmere v Primorju se zadruga že sedaj opozarja, da naj stopijo v dogovor glede te zadeve s tamšnjim c. kr. vladnim komisarjem, ki jim bo šel radevolje na roko.

Pojasnilo. Prejeli smo: Slavnemu uredništvu »Slovenca« v Ljubljani. Sklicuje se na notico »Podpisemo«, objavljeno v 236. številki Vašega cenjenega lista, prosim da blagovolite objaviti sledeče pojasnilo: Z dopisom z dne 5. novembra t. l. poslanim sl. uredništvom slovenskih listov je hotel deželni odbor obvestiti javnost, da se je zavzemal pri c. kr. vladi za to, da bi se vse goriške srednje šole tudi letos otvorile in sicer če ne v Gorici, pa vsaj v kakem drugem kraju. Podpisani deželni glavar je dne 19. septembra osebno interveniral v tem smislu pri deželnem šolskem nadzorniku dr. Kaujerju. C. kr. vlada pa je opozorila deželni odbor, da se goriške srednje šole letos ne bodo otvorile. Zajedno je vlada svetovala, in to je deželni odbor v svojem prej omenjenem dopisu temeljem tega nasveta tudi objavil, naj bi se dijaki goriških srednjih šol vpisali bodisi na tržaške, bodisi na ljubljanske srednje šole. Namen dopisa deželnega odbora je torej bil, da obvesti starše učeče se mladine o namenih c. kr. vlade glede nadaljnega šolanja goriških srednješolskih dijakov. Absurdno je torej sumničenje, češ, da deželni glavar goriški podi slovenske dijače v Ljubljano. Deželni glavar goriški: dr. Faidutti.

Bogoslovne študije za bogoslovce goriške, krške in poreške škofije se prične s 1. decembrom v Zatičini na Dolenjskem v samostanu č. oo. Cistercijanov. Odpro se vsi kurzi razen prvega, za katerega se je premalo kandidatov oglasilo.

Smrtna kosa. V soboto zvečer je umrl po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti, župan v Velikih Žabljah Franc Troha v starosti 47 let. Pogreb se je vršil v ponedeljek.

Burja v Trstu, ki je divjala 21. t. m. s hitrico 80 km na uro, je povzročila celo vrsto nesreč. 66letna Ana Rodriguez je padla in si razen drugih poškodb izvinila desno nogo; 14letna Antonija Ivancič, ki jo je burja vrgla na tla, si je ob padcu zlomila desno roko; 60letni Franc Tamaro si je ob padcu poleg drugih poškodb izvinil en prst in 54letno gluho Lujcio Moratto je vrgla burja s tako silo na tla, da se je močno ranila na glavi in so se ji pretresli možgani. Vsem ponesrečencem je prvo pomoč podelila rešilna postaja.

Iz našega Trsta. Tržaška »Edinost« piše: Mestni magistrat nam dostavlja vse svoje objave v italijanski, a provizorijska komisija v italijanski, namestništvo v nemščini, celo od namestništvenega svetovalca smo dobili v zadnjem času več nemških kot slovenskih objav, in končno nam je celo c. kr. policijsko ravnanje začelo dopošiljati svoje objave v italijanski.

Vsi begunci iz Kobarida in okolice naj naznanijo svoje naslove podpisane. Vprašajo naj tudi za pogrešane ude družine (priložiti je 30 vin. v znamkah za trud in odgovor, cenzurirano pismo zalepiti). Na ta način bo vsak izvedel za svojce. — Gabršček Ivan, učitelj, Dolina pri Trstu.

Slovenski junaki.

General infanterije in ravnatelj c. in kr. vojnega arhiva, Emil pl. Wojnovich, je v delu, ki izhaja v nemškem jeziku, pod imenom: »Naši vojaki, epizode iz bojev avstrijsko-ogrske armade v svetovni vojni 1914/15«, priobčil tudi sledeči spis o 27. domobranskem pešpolku:

Kako težko je, izbrati iz neizčrpne množine junaških dogodov tudi samo najvrednejše in najodličnejše, kaže izgled ljubljanskega domobranskega pešpolka št. 27. Može tega polka so se v vseh šaržah odlikovali; od narednika do nadomestnega rezervnega infanterista so dobili hrabrostne svetinje.

V kako silnih nevarnostih je ta polk pokazal, da se smrti ne boji, to naj označijo le nekateri momenti iz nekega boja. Polk je bil naenkrat od Rusov ljuto napaden ob flanki in da bi posebno ogrožena točka dobila pomoč, je zapovednik stotnik je poslal tja narednika Franca Jiraka z enim vojem. Jirak je kmalu izsledil pol voja sovražne infanterije in tri strojne puške, ki so strahovito streljale v flanko naših vrst. Narednik je hitro pregledal položaj, zapovedal svojim vojakom: »Bajonet gor!« in jurišal na sovražnika, ki je, popolnoma presenečen in prestrašen, zapustil svojo pozicijo in zbežal. Energični narednik je s svojo odločnostjo obvaroval polk velikih daljnih izgub. Na desnem krilu je bil tudi v nevarnosti oficir, ki je bil vsled bojnega vrvenja popolnoma izoliran in samo vsled hitrega nastopa narednika, je ostal v naših rokah najdragocenejši simbol polka. Neustrašenost in preudarnost tega narednika je bila nagrajena s srebrno hrabrostno svetinjo prvega razreda.

Druge narednik z imenom Martin Stahernik, je vzlic najhujšemu dežju krogel in smrtonosnemu križanju strelav, peljal svoje rezerve v prve vojne črte in je podžigal svoje ljudi na tako izdatno in vztrajno bojevanje, da je njegova akcija v znatni meri vplivala na daljnji razvoj boja. Pripeta mu je bila na prsi srebrna hrabrostna svetinja drugega razreda.

Pri jurišu in bližnjem boju sta prišla četovodja Josip Nastran in korporal Torkar sredi v skupino sovražnikov. Bila pa sta tako besno okrog sebe in se branila tako čudovito spretno, da se nista samo nepoškodovana rešila, ampak celo pripeljala devet Rusov kot ujetnike v lastno bojno vrsto. Za njima so žvižgale krogle, a usoda je ta hrabra vojaka obvarovala. Zdaj nosita oba srebrno hrabrostno svetinjo drugega razreda.

Kaka pohvala se naj izreče četovodji Alojziju Finču, ki je, na eni nogi ranjen, in opiraje se ob palico, ki si jo je v naglici ulomil v grmovju, vendar udeležil vseh nasokov? Kaka narodna pesem bo slavila infanterista Rafaela Tomšiča, ki se ni

dal zadržati po nobenem predpostavljencu in po nobenem povelju, nego je vedno, da leč pred fronto, prvi vdrl v sovražne pozicije in čigar smelo jurišanje je neodoljivo za seboj potegnili vse njegove tovariše? Ali ni junak tudi korporal Franc Lepnar, ki se je, ranjen na vratu in napravivši si za silo obvezo, takoj vrnil v rojno črto, da bi se boril dalje? Infanterist Fran Hudorovec, eden med mnogimi, ki sicer neimenovani marširajo v vrstah, je bil navdušen vojak; dasi ranjen, še mislil ni, da bi šel na obvezovališče, vztrajal je, podžigal svoje tovariše in šel z njimi naprej.

Zavzeti je bilo treba neko vas. Narednik Franc Gostiša je jurišal s svojim vojem. Kakor da nečeho nič vedeti o kaki nevarnosti, so ti hrabri možje vdrl v vas in pregnali iz nje prestrašenega sovražnika.

Četovodje Ivan Černi, Franc Erculje in Josip Čargo so bili ranjeni in močno oslabljeni vsled izgube krvi počivali. Naenkrat so videli, da se je kakih 1900 korakov od njih ustavila ruska baterija. Minila jih je slabost, minila jih vsaka misel na počitek. Z nekaterimi vojniki, ki so bili ločeni od svojih oddelkov, so začeli živahno streljati na sovražno baterijo in ji prizadeli znatne izgube. Njihova hladnokrvnost, njihov železni mir, njihovo heroično premagovanje bolečin je bilo podrejenemu vojaštvu občudovanja vreden vzgled. — Vsi navedeni junaki so bili odlikovani s srebrno hrabrostno svetinjo drugega razreda.

Pa ne samo ti. Pri polku je bil preprost rezervni infanterist Anton Glogovšek, ki je služboval pri trenu. Ko so kozaki poskušali z napadi in so ogrožali dragocene municijske in provijantne vozove, je Glogovšek nastopil tako neustrašeno in je branil svojo malo kolono tako uspešno, da je prisilil kozake, popustiti vsaj en del že zavojevanega trenu. Glogovšek nosi danes srebrno svetinjo drugega razreda.

Ravno tak junak je pionirski podčastnik istega polka, četovodja Fran Zupanič. Ta neustrašeni mož je povsod priskočil, kjer se je vnel boj od moža do moža;

zakadil se je v najhujši ogenj in s svojo hladnokrvnostjo podžigal podrejece in tovariše, da so ga posnemali. V boju od moža do moža je bil ustreljen v nogo, a bojeval se je še vedno tako, da niti ujet ni bil, nego se je vrnil k svojemu moštvu.

2476

Globoko potrtem srcem javljam v svojem imenu kakor tudi v imenu svojih otrok Rudolfa in Silve vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša predobro soproga ozir. mamica, gospa

Franja Anderwald roj. Strauss

po dolgi, zelo mučni boleznj vdana v voljo božjo danes zjutraj ob 2. uri za vedno zatihla svoje trudne zemsko oči.

Pogreb nepozabne ranice se vrši v četrtek dne 25. novembra ob pol 3. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Kristofu na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v Ljubljani in v Celju. Prehlago rajnice priporočam v pobožen spomin.

Ljubljana-Celje, dne 23. nov. 1915.

Rudolf Anderwald
brivski mojster, soprog.

Knjigovodjo oz. korespondenta

starejšo, zanesljivo osebo išče veliko prometno podjetje v Ljubljani. Pismene ponudbe, ev tudi penzionistov, z navedbo znanja in referenc na upravo tega lista pod št. 2435.

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekem 3 dais korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12 82 Ogrsko

STARINE

kakor rimski porcelan, prstene vrče, denar in druge redke dragocenosti rimskih raket ter preproge, podobne, staro polnivo (skrinje) stare ure in drugo išče privatni kupec. Ponudbe z natančno opisano dotičnega predmeta se prsi o pod »Prstno in takoj 2397« na upravo tega lista. 2397

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastoj in franko.

2 čevljarska pomočnika in učenca

sprejme Fran Vilfan, Vevče 37 p. D. M. Polje.

Vojni kreme-zrezki

(Kriegs-Kreme Schnitten) nepokvarljiva fina jed, nudi lep zaslužek. — 1 karton 36 kosov K 4.—, Razpošilja najmanj 3 kartone po pošti.

Brandt v Ljubljani, pošta 7.

Zaloga na debelo: Nowotny, Dunajska cesta.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK, 1719

Ljubljana, Mestni trg šteč. 22.

Letošnje vino!

Graščina Kaplenstein-Fehring

Od lastnega pridelka l. 1914 prodam

200 hl belega

150 hl svetlo rdečega (ružice)

izbornega vina, hektoliter s posodo vred po 115.—, Kupiti se mora skupno po 10 hl, odpadil znesek pa je poslati naprej.

Ivan Zatluka
ravnatelj „Hrv. katol. banke“
Zagreb, Trg Ante Starčević 1

Izjava.

Podpisani preključuje vse žaljive besede, s katerimi je neprimisljeno žalil čast. g. župana Franca Kogejca, kot neresne čne in brez vsake podlage ter se g. Kogejcu zahvaljuje, da mu je žaljenje odpustil. V Molniku, dne 13. novembra 1915.

Tomaž Grabnar.

Išče se hrana

za dveletno dekletce pri samostojni nemški gospe ali dobri rodilni z večjim otrokom, in katera bi imela hubezen do otroka. Ponudbe sprejema uprava lista do 25. t. m. pod šolro »Otroci, prijatelji.« 2475

Schicht-perilo — Vojno-perilo

Najcenejši in najboljši način pranja:

Namoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom „Zenska hvala“. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljša Schichtovo milo znamka „Jelen“ — je še potrebno, da se dobi najlepše perilo.

Prihrani delo, čas, denar in milo.

Omiol je najboljša sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in hiši.

Dobiva se povsodi!

Dobiva se povsodi!

Modni salon

Marija Götzl

Ljubljana, Židovska ulica 8

skladišče nasproti (šteč. 7)

priporoča cenjen. damam in gospicam svojo bogato izbero najokusneje nakitenih klobukov, vedno novih dunajskih modelov, praznih oblik prvovrstnih tovarn in najmodernejšega nakita. Zalni klobuki vedno v zalogi. Popravila po želji.

Priznana najnižje cene. Zunanja naročila z obratno pošto.